

ledes til Kræfter i mangfoldige Aar, at den vil kunne betale, og, varer det mange Aar, bliver den Gave, der bestaaer i Rentestergivelse, saa stor, at den kommer meget nær Gaven af en Capital. Men jeg troer, at det er en Ubillighed mod den almindelige Skolefond, efterat den paa den Maade, jeg nu antydede, er indledet i dette Gjældsforhold, at lade den staae betyngtet med Udgiften til dog engang at skulle afgjøre den. Der bliver derved en Usikkerhed i den oeconomiske Beregning; man veed ikke, om man skal arbejde paa at bringe Skolefonden til at balancere, og om man tør lægge Planer, der gaar ud paa det og det, den og den nye Anvendelse af Midlerne, naar man har opnaaet Balance, eller om man skal lægge an paa at frembringe et betydeligt større Resultat, denne Gjælds Afdrag, og om dette skal gaar forud for andre Planers Udførelse. Det er deri jeg troer, at der væsentligt ligger en Grund til at befrie Skolefonden og Bestyrelsen for Skolefondens Vedkommende for en Byrde, den har modtaget fra forrige Tider, og hvorpaa den nuværende Bestyrelse aldeles ikke har haft nogen Indflydelse. Naar der er hentydet til Ubetimeligheden med Hensyn til, at der maa tages Bestemmelse angaaende Sorø Akademis Formues Anvendelse, saa troer jeg, at man kan vende det om og sige, at der ogsaa snarere fra den Side ere Grunde for at betragte Forslaget som betimeligt. Det er ganske vist, at der maa komme et almindeligt Forslag om Anvendelsen af Sorø Akademis Midler og Overstud. Hvorvidt Sorø Akademie er ophævet eller ikke, hvorvidt den Stiftelse, som nu bestaaer i Sorø, svarer til, hvad der kræves af Fundatsen eller ikke, skal jeg nu ikke undersøge. Det vil være meget vanskeligt at bestemme, hvor stor en Deel af de Midler, der nu ere, der kræves til, at Akademiets Formaal kan siges at være tilfredsstillt; men jeg troer, at der altid, naar man virkelig gjør det højere Underviisningsvæsens almindelige Bedste til Hovedoiebend, vil være et betydeligt Overstud; men jeg troer, at det er meget bedre at tage Bestemmelser angaaende en Formue, som man har befriet fra usikre eller med særegne Hensyn befestede Krav, end at tage Bestemmelser om den med disse Krav,

just naar man siger, at man ikke kan vide, om de Formaal, hvortil man vil anvende Sorø Akademis Midler, kunde kræve ogsaa disse Penge. Naar man siger det, saa bliver det klart, at Skolefonden er i en farlig Stilling, den bliver nemlig ikke afhængig af Sorø Akademis Stilling, men den bliver afhængig af den fremtidige Bestemmelse, man kan give Sorø Akademis Midler, og om man kan kræve mere eller mindre. Det troer jeg atter er en Ubillighed og en uheldig Form. Jeg troer, det er rigtigere først at affordre fra Sorø Akademie, hvad der, som det forekommer mig, i de tidligere Forhandlinger var Grund til ikke at vente vilde komme tilbage dertil, og dernæst forbeholde sig Bestemmelser om de Midler og den Formue, som uden nogen Betænkelse tilhører Akademiet, og hvorom der uden Hensyn til andre Sider da kan tages en Bestemmelse. Det er denne hele Betragtningssmaaade, som jeg har tilladt mig her at udvikle, der forekommer mig endnu at tale afgjørende for, at man skal udslette denne Gjæld. Jeg kan ikke og ønsker ikke at gaar ind i en Detailbetragtning af Rigtigheden eller Hensigtsmæssigheden af den Fremgangsmaade, der i flere Tilfælde brugtes under den tidligere Regeringsform, nemlig at stifte saadanne Forhold, som man forbeholdt sig at afgjøre, og som i de allerfleste Tilfælde Tiden stiltiende afgjorde, undtagen hvor der kom Forandringer som de, der nu ere komne. Vi have seet, og vi vilde faae det at see ogsaa i private Forhold, at man kommer til nu at sige: Ja, det maa affrives, thi det var vel givet i Form af et Forsud og et Laan, men det havde saamegen Charakter af en Gave, at de, der modtog det, vare moralsk berettigede til at betragte det som en Gave, især naar flere Aar vare gaaede hen. Jeg anbefaler altsaa Lovudkastet, selv med den mindre Udfigt jeg nu har til dets Antagelse, end jeg troede at have, da jeg fremlagde det; men jeg anbefaler det, fordi jeg virkelig ikke troer, at det indeholder Noget, der enten er uretfærdigt eller ubilligt eller ubetimeligt, men at det tværtimod er en billig og betimelig Afgjørelse af et fra Fortiden modtaget uklart Forhold.